

Metsäluonto- tyyppien uhanalaisuus

Jari Kouki

Itä-Suomen yliopisto,
metsätieteiden osasto

Metsäneuvosto
Säätytalo, 19.12.2018

Metsien luontotyyppiluokittelu

Kangasmetsät					Lehdot		Erikoistyytit
Lehtomaiset kankaat	Tuoreet kankaat	Kuivahkot kankaat	Kuivat kankaat	Karukko-kankaat	Jalopuu-lehdot	Kosteuden ja ravinteisuuden perusteella erotetut	
Nuoret lehtomaiset kankaat	Nuoret tuoreet kankaat	Nuoret kuivahkot kankaat	Nuoret kuivat kankaat		Lehmus-lehdot	Kuivat keskiravinteiset	Harjumetsien valorinteet
40 v.					Pähkinä-lehdot	Kuivat runsasravinteiset	Sisämaan dyynimetsät
Varttuneet havupuu-valtaiset lehtomaiset kankaat	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Varttuneet kuivahkot kankaat	Varttuneet kuivat kankaat		Tammi-lehdot	Tuoreet keskiravinteiset	Sisämaan tulvametsät
— 120-200 —	— 140-200 —	— 140-200 —	— 160-220 —		Saarni-lehdot	Tuoreet runsasravinteiset	Kalliometsät
Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	Vanhat kuivahkot kankaat	Vanhat kuivat kankaat		Vaahtera-lehdot	Kosteat keskiravinteiset	Serpentiini-vaikutteisen maapohjan metsät
Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat					Vuorijalava-lehdot	Kosteat runsasravinteiset	Jalopuustoiset kangasmetsät
— 80-100 —					Kynäjalava-lehdot		
Vanhat lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat							

Metsien luontotyypit kattavat yli puolet Suomen maapinta-alasta

Metsäluontotyyppien määrän ja laadun arviointijaksot (E-Suomi, P-Suomi, koko maa)

IUCN-kriteerien mukaan tarkastellaan muutosta kolmen ajanjakson kuluessa:

- 50 viimeksi kuluneen vuoden aikana
 - VMI 5 ja VMI 11
- 50 tulevan vuoden aikana
 - Luke:n MELA-simulaattori ja ns. politiikkaskenaarion mukainen metsien käyttö
- vuoden 1750 jälkeen (pitkäaikainen muutos)
 - Käytön historia, luonnonmetsätutkimukset, metsien luontainen rakenne ja dynamiikka

Metsäluontotyyppien laadun arviointi

Kangasmetsissä laatu kuvataan kolmen puustomuuttujan avulla:

Kuollut puu
(m³/ha)

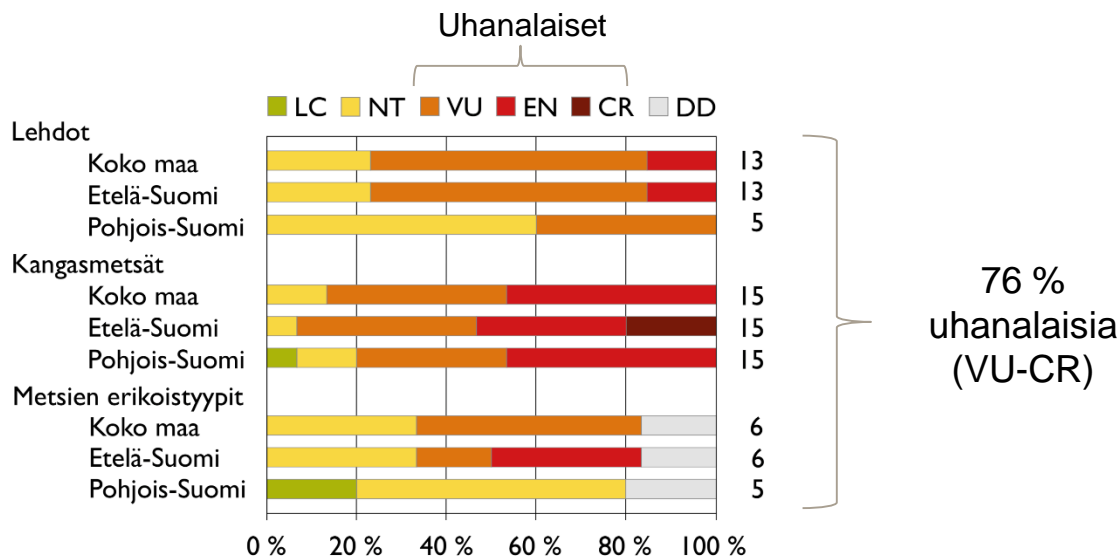
Järeät puut
(kpl/ha)

Lehtipuiden osuus
(% elävästä puustosta)

Lehdoissa laatu arvioitiin lehtojen rakenteen ja lajiston avulla ja perustuen johdonmukaisesti sovellettuun pisteytykseen

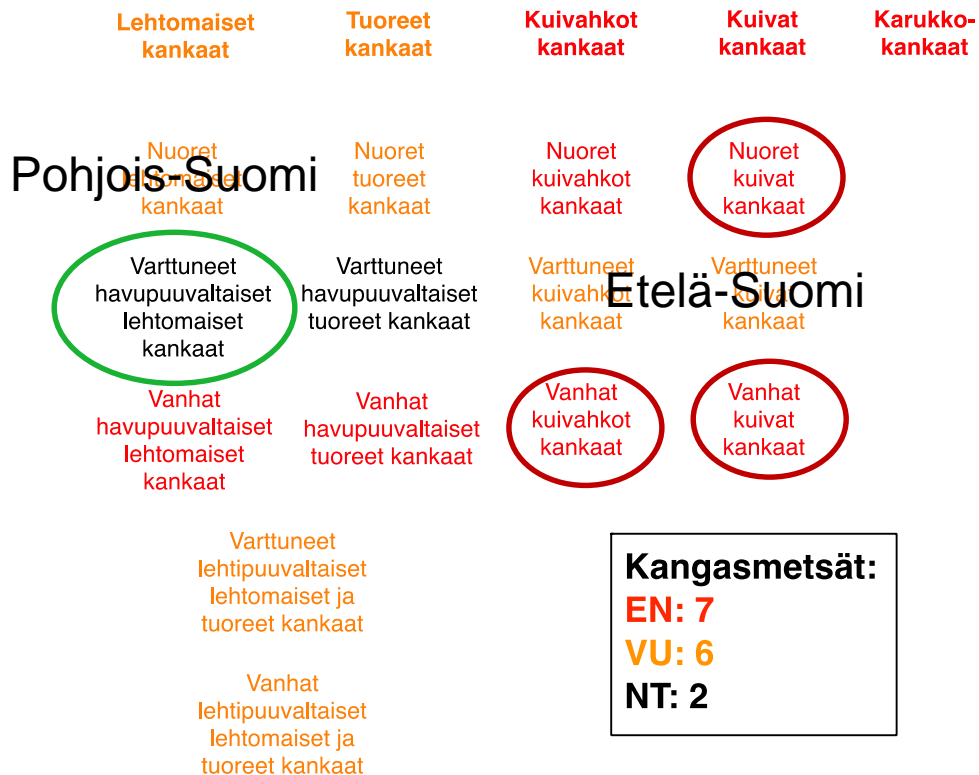
Metsäluontotyyppien uhanalaisuus

Kuva 5.70. Lehtojen, kangasmetsien ja metsien erikoistyyppien jakautuminen uhanalaisuusluokkiin koko maassa, Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa (osuus luontotyyppien kokonaismäärästä). Mukana ovat vain luokittelun alimman hierarkiatason arviointiyksiköt (luontotyytit), joiden lukumäärä kullakin tarkastelualueella esitetään pylväiden päissä.

Kangasmetsien luontotyyppien uhanalaisuus

Kangasmetsät

Kangasmetsät:

EN: 7

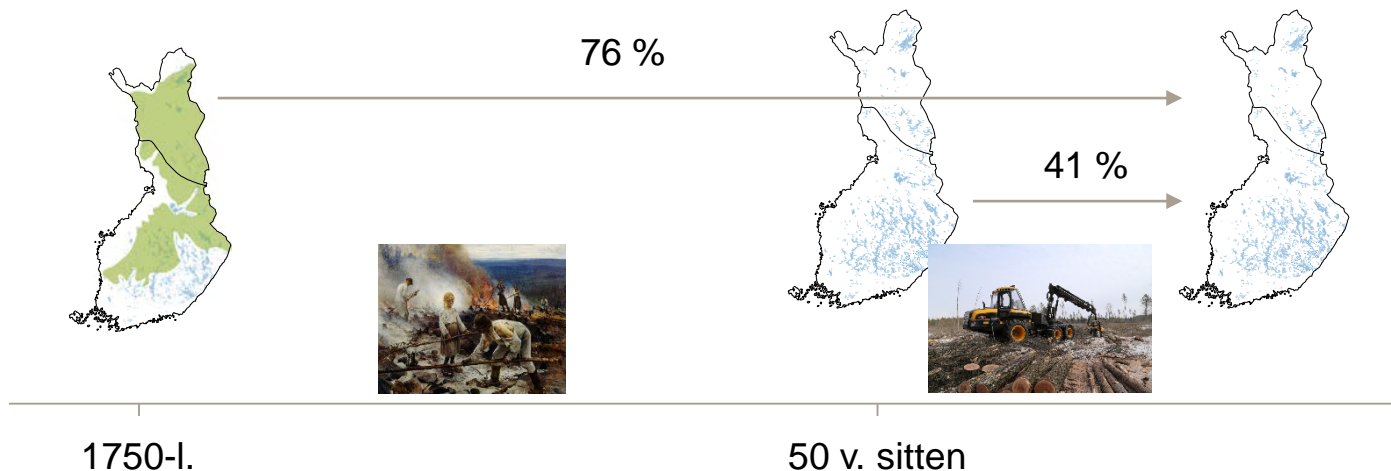
VU: 6

NT: 2

Toimenpide-ehdotuksia: lähtökohdat

- Suomesta ei ole hävinnyt yhtään metsäluontotyyppiä, mutta useimmat metsien luontotyypit ovat uhanalaisia
- Ekologista heikentymistä helpompi korjata, koska luontotyyppi ei ole kokonaan hävinnyt
- Viimeaikaisiin heikentymisiin erityishuomio

Uhanalaisten metsäluontotyyppien osuus (metsien kaikki luontotyypit):

Toimenpide-ehdotuksia

- **Säästetään ekologisesti hyvälaatuiset metsäluontotyyppien esiintymät**
 - Eryityisesti vanhat metsät sekä luonnonhäiriön jälkeen syntyneet nuoret metsät
- **Säästetään metsäluontotyyppien ekologisesti tärkeimmät rakennepiirteet**
 - Vanhimmat puuyksilöt (säästöpuina), kuolleet puut
- **Säästetään harvinaisimpien ja eniten taantuneiden metsäluontotyyppien esiintymät, vaikka niiden laatu olisi heikentynyt.**
 - Eryityisesti jalopuustoiset ja rehevimmät lehtotyyppit
- **Vältetään metsäluontotyyppien ekologista laatua heikentäviä toimenpiteitä**
 - Järeän puun korjuuta energiaksi vältettävä, metsänhoidon ja metsänkasvatusmenetelmien monipuolistaminen
- **Ylläpidetään ja parannetaan metsäluontotyyppien ekologista laatua luonnonhoidon avulla**
 - Harjumetsien valoisuuden säilyttäminen, eräiden luontotyyppien kuusikoitumisen estäminen
- **Palautetaan metsiin niiden luontaisia piirteitä ennallistamisen keinoin**
 - Kulotus talousmetsissä ja ennallistamispolto avainasemassa
- **Lisätään huonosti tunnettujen metsäluontotyyppien kartoituksia ja niiden tilan seurantaa**

Metsien luontotyyppien arvioinnin asiantuntijaryhmä

Metsät

professori Jari Kouki, pj.
tutkija Tuomas Aakala
erikoistutkija Ville Hallikainen
johtava tutkija Kari T. Korhonen
dosentti Timo Kuuluvainen
neuvotteleva virkamies Maarit Loiskekoski
yksikön päällikkö Olli Mattila
erityisasiantuntija Katja Matveinen
vanhempi tutkija Pekka Punttila
luonnonhoidon asiantuntija Irmeli Ruokanen
erikoistutkija Sauli Valkonen
johtava tutkija Raimo Virkkala
erikoissuunnittelija Marja Hokkanen, siht.
suojelubiologi Kaisa Junninen, siht.
vanhempi tutkija Katariina Mäkelä, siht.

Itä-Suomen yliopisto, Metsätieteiden osasto
Helsingin yliopisto, Metsätieteiden osasto
Luonnonvarakeskus
Luonnonvarakeskus
Helsingin yliopisto, Metsätieteiden osasto
ympäristöministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus
maa- ja metsätalousministeriö
Suomen ympäristökeskus
Suomen metsäkeskus
Luonnonvarakeskus
Suomen ympäristökeskus
Metsähallitus, Luontopalvelut
Metsähallitus, Luontopalvelut
Suomen ympäristökeskus

KIITOS!